

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteijskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6 • Telefon broj 2177 • Račun Poštanske štedionice br. 12.943 • Oglas po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 20 novembra 1936
God. VII • Broj 46

PUT OMLADINE U ŽIVOT

Sa svetnih vrtova prolećnjeg života, kojima prevezavaju snovi, nade, očekivanja, a koji život uznenimiruju prvi valovi vrue krv, od domaćeg ogњišta, iz toplog zagrljaja roditelja, iz slatkih napitaka prvog spoznanja srđanih nagneća i čuvstava otvara se put u život — u ozbiljnost života. Taj život pun sagibanja, zahteva, čežnja, želja i razočaranja, čeka sa svojim oštrim pandžama da ugrabi tog mладог čoveka, da njime tresne o zemlju ili da mu pokaže mesto i vreme, gde može u narodnoj zajednici da se istakne svojim radom i svojim duhom. Kakva zadaća i kakva sudbina čekaju pojedinca u toj narodnoj zajednici, ne ovisi o samom životu, nego to još u većoj meri ovisi o samom pojedincu. Čim je taj pojedinac jači po svojoj moralnoj i fizičkoj strani, time se lakoće i uspešnije kao pojedinac približi onom sloju narodnog života, koji pokazuje svoje zdravlje i svoj razvijati u duhovnom i telesnom delu pojedinaca: u aktivnom stvaralaštvu narodnog kolektiva. O tom živom toku našega žica i bića rekli smo nekoliko reči u zadnjem broju našega lista na ovom istom mestu; danas bi samo hteli da to nadopunimo s posebnim obzirom na otpornu snagu naroda i naročito na otpornu snagu naše jugoslovenske narodne i državne misaonosti. Na tom poprištu našeg zajedničkog rada i života mesta je i vremena za svakoga, koga sokolski uzgojni rad priprema za aktivnu saradnju u narodnoj i državnoj celini.

U našem životu i svem našem radu ugled nam je i blagostanje države iznad svega. Složba narodu u pridizanju njegovih moralnih i materijalnih dobara mora da iscrpljuje sve dobre, zdrave, napredne i požrtvovne snage svih onih, koji su tada srećni i zadovoljni kada je srećna i zadovoljna narodna celina. Takva narodna zajednica izbacuje iz svoje zdrave kolotečine sve zagrđljive i moralne pokvarenjake, koji svaki idealni i nesebični rad počraju ironičkim posmehom ili idu za tim, da pokušavaju da poštene nameće orerne prikazujući ih štetnim i razornim. Takvi majstori sude se po svom laktu.

Tome se ne moramo čuditi, ta naša nam kulturna i politička istorija daje dovoljno dokaza, da su i naši veliki i najveći kulturni i politički radnici bili vrlo često deonicima javnog ismeđivanja i nepravedne kritike baš onih, koji se boje istine i beže pred njom kao magla pred suncem. — Setimo se samo Franje Račkoga, o čijem je radu i životu predavao dne 12. o. m. u Slovenskom zavodu u Pragu naš univ. prof. dr. Ferdo Šišić. O Račkome znamo, da je ustanovitelj modernog hrvatskog istorijskog istraživanja i da je do sada najveći jugoslovenski historik uopšte. Najviše načelo Račkoga bilo je traženje istine. Njegova kritika nije stala niti pred legendama, koje su ležale tadašnjem nacionalizmu toliko na sru. Zbog toga zadesila je Račkoga ista sudbina kao i tolike pobornike istine, kao n. pr. Masarika u njegovoj borbi protiv originalnosti Kraljevdvorskog rukopisa: uskogrudni njihovi zemljaci proglašili su i jednoga i drugoga kao štetne za narod. Ali danas se veličina obaju ovih naučenjaka i boraca za istinu visoko, ponosno i pobeđenosno diže iznad kleveta i omaložavanja onih davnih i žalosnih vremena. Njihova su dela u strogo znanstvenom kao i u nacionalnom pogledu svestra i nepobitna, jer su ti radovi pobeđili klevetu i laž.

Rački je za nas Sokole važan i zbog naše sokolske, državne nacionalne i slovenske orientacije. Rački je u ranoj mladosti uskoro u se upliv ilirskog pokreta, i ideji tog pokreta ostao je veran do svoje smrti. U svojim studijama nije se samo bavio teologijom, nego se je naročito zanimal za historiju, kao i za to da temeljito nauči slovenske jezike. Tako je došao pod upliv Jana Kolarja i uždigao se do svesnog slovenskih plemena. Kao pitomac ilirizma

Teškoće u našem radu

Veliki porast naše sokolske organizacije zadnjih godina spojen je s mnoge teškoće u oživotvorivanju našeg sokolskog programa. Ne samo da je broj jedinica tako jako i naglo porastao, s time i broj pripadnika — koji ponašenja nisu do tada još nigrde bili članovi sokolskih jedinica, nisu, dakle, imali prilike da saraduju u sokolskom radu — već su porasli i unutrašnji poslovi jedinica, a ti su poslovi tako veliki da ih uprave, a naročito prednjački zborovi, mogu da savladaju tek s velikim naporom. S povećanjem broja pripadnika, naročito dece i naraštaja, porasla su i vežbačka odjeljenja, dočim u istoj meri i vremenu nije porastao i broj sposobnih prednjačaka i prednjačica. To je i razumljivo, kada su osnovane tolike nove jedinice, koje nisu imale takorekući niti jednog prokušanog vodnika. Iako su se izabrani načelnici i načelnice trudili u svom radu da u celosti izvršuju preuzete dužnosti, ipak nisu mogli uza svu svoju volju da svedaju zapreke, koje stoje na putu svakom početniku. To isto važi i za prosvetne radnike. Ove teškoće, koje možemo da smatramo kao neku vrstu elementarnih zapreka u svakoj novoj jedinici, povukle su sa sobom još čitav niz novih teškoća, koje koće rad ne samo interno po društvinu i četvrti, već njihov upliv siže u velikoj meri i u okružju i župe, a što se oseća i pri samom Savezu.

Moramo imati na umu, da je naše Sokolstvo pri osnivanju Saveza Sokola Kraljev. Jugoslavije brojilo isto tako kao i danas 25 župa. Prilike su se od tada do danas znatno izmenile. Dok su u ono vreme župe ponajčešće brojile nekoliko desetaka društava i četa, danas vidimo skoro po svim župama toliko društava i četa, da nekoje župe pretstavljaju po broju svojih jedinica prave malene saveze. Deo župa na okružju, mnogo je pripomogla u rasterećivanju rada župskih uprava. Još je samo nekoliko župa, koje nisu izvršile tu podelu rada te još uvek vode iz svojih župskih centara sve svoje jedinice. Pre ili kasnije moraće i te župe da se ugledaju na ostale i moraće da organizuju područna okružja, jer će im se inače toliko nakupiti rada, koji će ukočiti pravilno odvajanje rada. Osnivanje okružja bilo je poželjno, potrebno i ono će postati i korisno čim se sve jedinice priuće na tu organizacionu potrebu. To nam dokazuje rad okružja u onim župama, koje su već skoro pre 20 godina bile podejmene u manje formacije. Okružju su zapravo one najmanje organizacione više jedinice, gde se još mogu sa sitnim radom po pojedinim društvinama i četama ostraniti mnoge one elementarne unutrašnje teškoće, a s time bi se otstranile i one teškoće, koje se odrazuju na celokupnom delovanju organizacije. Okružja s njihovim manjenim područjima, povoljnijim vezama između pojedinih jedinica, bliski po svojim mesnim prilikama i drugim

zajedničkim pogledima, najpozvanija su, da u tolikim novim jedinicama pomažu otkrivanje početnih teškoća i da time uvedu u pojedine svoje jedinice čim bolje prilike za rad. Kraći okružni prednjački tečajevi, idejne škole, razni sastanci, takmičenja, javne vežbe i slično mogu u kratkom vremenu čvrsto da povežu društva i čete. Važan je po ovom pitanju i zaključak zadnjeg radnog sastanka župskih načelnika i načelnica, koji je zaključio, da se okružja organizuju čim potpunije, pače, i po svojoj upravnoj strani. Sada je vreme, da se reč pretvori u delo!

Druga velika teškoća, koja poništice naše Sokolstvo je u tome, što još uvek imamo samo 25 župa s tako ogromnim brojem jedinica. Ko shvaća što to znači voditi župu s preko 100 jedinica, od kojih je preko polovina novih, a župa nije podjeljena na okružja, priznaje nam, da je teret koji pada na leda župskih odgovornih faktora, bilo upravnih, telovežbačkih ili prosvetnih, vrlo velik i često vrio teško izvedljiv. Ako otvoreno pogledamo istinu u oči opažimo, da imaju mnoge župe u svojim programima privredovanje škola, raznih pripredaba, takmičenja, izleta i t. d., a što često ostaje samo kac mrtvo slovo u programu. To nije slabu samo po svojoj uzgojnoj strani za župu i njene jedinice, već to ima i drugih loših posledica. Jedinice iza toga ne učestvuju niti na onim priredbama, koje se zaista i održe, jer imaju uvek pred očima neku neizvesnost; da li će se održati ili se neće održati. Stoga je potrebno, da naše Sokolstvo čim pre pristupi podeli na župe, a nato, razume se, i na okružja, jer će inače, s vremenom, početi naš rad da zastaje i menjava. S ovime treba da se pomiri svaka župa, i da zbog interesa Sokolstva čim pre pristupi svojoj podeli na okružja.

Mišljenje smo, da bi se i rad Saveza u mnogočemu mogao donekle decentralizovati i to tako, što bi se stanoviti poslovi prepustili t. zv. župskim skupinama ili zborovima, o kojima se već duže vremena govori pa i piše. S ovime nikako ne mislimo, da bi se oključilo centralno sokolsko vodstvo, jer smo uvereni, da neko mora da drži u svojim rukama sve niti makar kako velike organizacije. Ali svako će priznati ispravnost našeg mišljenja, kada tvrdimo, da mora centralno vodstvo imati i na terenu svoje pomoćne organe eksekutivne naravi s nešto širim područjem rada, da bi se taj rad mogao glatko odvijati.

Glomaznost župa i mnoštvo novih jedinica, koje su često osnovane na brižu ruku, pretstavljaju važne zapreke većem i jačem razmahu našeg Sokolstva.

S ovim nije ovaj niz teškoća još ni izdaleka iscrpljen. Nepotpuno izvršena organizacija pretstavlja samo jednu od tih skupina, koje koće naš rad. Ako neobične promatramo rad po župama i Savezu, čućemo iz redova načelnika,

prosvetara, tajnika, statističara pa i ostalih funkcionera, uvek jednu i istu pesmu o netočnosti jedinica, odnosno njihovih odgovornih funkcionera. Ova se tužakanja vuku kao crvena nit kroz sav naš rad. Razumljivo je n. pr. što nova jedinica ne može već u početku svoga rada da izbaci čitave vrste međunarodnih takmičara i dobrih prosvetnih radnika. Ali najjednostavniji principi zahtevaju, da se jedinice redovno javljaju okružju, župi ili Savezu, te da na vreme odgovaraju na sva njihova traženja.

Netočnost u dopisivanju znak je

da funkcioneri jedinica nisu svesni svojih dužnosti. Takva netočnost mora da se odražaju i u radu okružja, župe i Saveza. Jedna nemarna jedinica može da u stanovitom slučaju pokvari čitav efekat.

Svemu je tome uzrok nedovoljna svest onih, koji se lačaju sokolskih funkcija, a ne potrude se da ih pravilno, točno i požrtvovno izvršuju. Krvica je i na župama, koje ne priređuju dovoljno tečajeva za razne društvene i četne funkcione. Ne mislimo ovime da treba uzgajati sokolske birokratice, već smo naprotiv mišljenja da su ovakvi tečajevi potrebiti i za funkcione koji vode upravnu stranu, kao što su potrebiti i tečajevi za prednjače i prosvetare. Praktički bi najbolje bilo,

da se ovakvi tečajevi spoje s prosvetarskim i prednjačkim.

Jedna od poteškoća u našem radu izvire i od toga, što se naše sokolske knjige i listovi i suviše malo čitaju. Po našem sokolskom Savezu određena je i minimalna sokolska knjižnica, ali u mnogim jedinicama to se ni do danas nije učinilo.

Iz svega ovoga što smo napred kazačili može se zaključiti, da bi u našem sokolskom radu nailazili na mnogo manje teškoća, kad bi u našem sokolskim jedinicama bili na pravim mestima pravi Sokoli. Nikako nas ne sme da zadowoljiti kakva lepa kritika o našem radu od ljudi, koji nisu potpuno upoznati i s našim unutrašnjim radom. Iskustva nam govore, da i najuspeliji nastup nije bio bez nedostataka i pogrešaka. I u tome je uzrok, koji leži u onim teškoćama koje smo napred napomenuli. Zbog toga moramo u interesu samog Sokolstva naš rad u svakom pravcu produbiti, reorganizovati sve ono gde reorganizacija može da korisno deluje na naš rad, moramo da otkravimo sve unutarnje teškoće, a naročito netočnost i slične pojave, da bi naša organizacija postala čvrsta i borbeno u svakom pogledu. Kada nam to uspe imamo samo aktivne jedinice, za čiji će opstanak biti suvišna svaka bojanazan.

M. V. S.

Što će biti sa Sokolskim stadionom Kralja Aleksandra I u Zagrebu?

U vezi s člankom »Što će biti sa zagrebačkim stadionom«, objavljenim u beogradskoj »Politici«, od 13. o. m., donosimo o tome pitanju sledeći odgovor Sokolske župe Zagreb i Uprave Sokolskog stadiona:

— Nije istina da naš stadion stoji »gotovo neupotrebљavan«. Mi smo na konferenciji o kojoj govori napis (Politika), što ga ispravljamo, a pred Ministrom g. drom Rogićem utvrdili da stadion upotrebljavaju i to stalno: Sokolsko društvo Zagreb 3, sportski klub »Maraton«, srednješkolska omladina iz zgrade u Solovljivoj ulici (sportska sekcija Zajednice doma i škole), otsk gradskog poglavarstva za potrebe obveznog fizičkog vaspitanja naroda (nečeljom).

Sokolska župa i sokolska društva priredili su tokom ove godine na svom stadionu 9 javnih takmičenja na kojima se takmičilo ukupno 918 takmičara u lako-atletici, konačno priredio je i lako-atletski savez dve priredbe internacionalnog karaktera.

Na osnovu ovih konstatacija držimo da možemo najodlučnije poreći tvrdnju napisu da stadion stoji »gotovo neupotrebljavan«. Istina je, međutim, da je on toliko velik da bi mogao primiti još vežbača.

Treba da konstatujemo, da zagrebačka sokolska društva ni uprava stadiona nisu činili nikada nikakve smetnje sportistima izvan svojih redova da dodu i da vežbaju na stadionu. Treba je tek da se jave i da plate svoj prilog udržavanju, koji je vrlo skroman. Lako-atletski klub »Maraton« na pri-

mer plaća mesečno 500 dinara za upotrebu stadiona, garderoba i lakoatletske naprave.

Međutim sportski klubovi nisu do sada pokazali mnogo interesa da vežbaju na ovom lako-atletskom poprištu i mi ne verujemo da će se oni tu naći ni onda ako stadion prede u ruke HAŠK-a. U tom slučaju smetaće ih što će biti u rukama jednoga od klubova, dok ih danas smeta nešto drugo.

Ne stoji da na stadionu raste krov, već je on držan u dobrom redu prema finansijskim sredstvima koja stoje na raspolaženju. Ne stoji i nečaeno je da daske na stadionu trunu. Potpisana sokolska župa dala je pred dve godine, odmah posle velikog sokolskog sletja 1934, impregnirati celokupnu drvenu građu, te je preduzimač s kaucijom garantirao na 5 godina za svaki istruli komad da će ga zameniti novim. Posle 5 godina biće potrebno ponovno provesti impregniranje, ali u manjoj meri, te će se opet na taj način uzdržati za daljih 5 godina.

Prema prednjim činjenicama nije točno da je stadion zatvoren, već je on naprotiv u živoj upotrebi omladine, koja je dobre volje i kojoj ne smeta što je stadion sokolski. Ako sportisti dcista tavore sa svojom omladinom nemajući sportskog igračista, neka se obrate, na to ih javno pozivamo, sokolskoj župi zagrebačkoj ili upravi stadiona, pa će moći na stadionu vežbati. Ova je naša spremnost poznata lako-atletskom savezu, čiji je donekidašnji predstnik otpočetka u upravi stadiona.

Na toj prostranoj zemlji, omedenoj našim državnim granicama i povezanju duhovnim vezama našeg sokolskog bratstva, preplišu se sada putevi omladine koja vodi u zbilju života. Tu su temelji, zidovi i zdanja našeg zajedničkog doma, koji je podigla kritički utvrđena istina, a dogradivanje tog doma, dotorivanje, ulepšavanje i učvršćivanje zove sve dobre ljude na zajednički rad i mobilizuje svu otpornu snagu naroda, da s fanatičkom ljubavlju čuva svoju rodnu grudu. Na tom radu želimo da udržimo svu našu omladinu. Na tom poprištu našeg rada neće one silne pandže zbiljskog života fresnuti našom omladinom o zemlju, nego će ju ponosno usmeriti u svesti, da sa sudbinom budućih većava svoje domovine i svog naroda stvara sudbinu sadašnjice i sudbinu budućih pokolenja. U velikom stroju aktivnog stvaralaštva narodnog kolek-

tičnog je ideje slovenske uzajamnosti. Uz to mu je bilo mentor veliki vladika Josip Juraj Strossmajer, čiji se nacionalno - politički nazori potpuno poklapaju s historijskim učenjima i konstatacijama historika Račkoga. U ovoj dvojici rodoljuba čuvenstvo se je i znatnost harmonički stopilo u prodomu pravu ukloniti prirodnom pravu nacionalnog hrenja i da treba za proces ujedinjenja vremena, koje treba da upotpuni, pripremi i ubrza podizanje narodne kulture. Što je Rački očekivao i pripremao te zajedno sa Strossmajerom prorokovao i dalekovidnom oštrinom svojega duha predviđao, to doduše nije sam dočekao, ali je to njegovo duhovno zdanje, na osnovi utvrđenih historijskih istina, postalo stvarnost. 1918 god, došli smo do jugoslovenske

</div

Istina je da je održana pre nekih konferencija povodom pretstavke HAŠK-a na g. ministra za fiz. vaspitanje naroda, ali u toj pretstavci oni ne traže da im se stadij dade na upotrebu i čuvanje nego žele da ga dobiju u vlasništvo i preudeze za potrebe svoga kluba. Prema pokazanim načertima na toj konferenciji HAŠK namerava to preudešenje provesti tako, da bi se po rušile severna, istočna i južna tribina.

Ne čemo se spuštaći u obrazlaganje zašto smo i iz kojih sve razloga protiv toga njihova zahteva, pa je dosta da spomenemo da će sigurno na stadijonu biti puno manje omladine, ako stadij bilo na koji način dode u ruke HAŠK-a, jer će onda na njega dolaziti omladina samo jednog kluba, dok je on i danas otvoren svima zagrebačkim sportskim klubovima, celoj školskoj omladini, Sokolima i obveznicima fizičkog vaspitanja. Ovakva mogućnost teško je da bi se mogla postići ako stadij dode u ruke ma koga kluba.

Što se tiče vlasništva stadijona, ne stoji da postoji neka »mešavina sopstvenika«. Stadij je gradila Sokolska župa Zagreb, koja je u tu svrhu dobila sredstava iz državnog budžeta, od

gradske općine zagrebačke, banovine i Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, a i sama je župa uložila veliku svotu (1,300,000 Din). Sve je priloge dobila Sokolska župa Zagreb, ona je gradila stadij tako, da ne može biti reči o nikakvoj mesavini sopstvenika. Vlasnici zemljišta su preuzvišeni nadbiskup zagrebački i prečasni Prvostolni kaptol zagrebački, dok je vlasnik građevine stadijona, koji je na tom zemljištu podignut, isključivo Sokol, župa Zagreb.

Najispravnije bi bilo rešenje da stadij kupi država i da ga ona izdružava, ali ne bi bilo ispravno da ga dade na upotrebu samo jednom klubu. Ako ga država kupi, treba da stadij i nadalje ostane na rasploženju celom sportu i Sokolstvu, zatim školi i obaveznom fizičkom vaspitanju naroda.

Radi pokrića troškova uzdržavanja trebalo bi da se sve velike sportske internacionalne utakmice održavaju na stadijonu, gde će biti pristupačno, uz male novce, najširoj sportskoj i sokolskoj publici, ili treba da se uvrsti u budžet stalna svota za uzdržavanje.

Za Sokolsku župu Zagreb starešina: dr. O. Gavrančić s. r. Za upravu Sokol. stadijona Kralja Aleksandra I., predsednik: J. Pavlina s. r.

narediće. Tada ćemo moći da proširi mo osnovke na hiljadu takmičara, od kojih ćemo moći kao iz bogatog rezervara da izaberemo one najbolje. Ovo je izvedivo i obzirom na broj naših jedinica i velik broj takmičara, kao i gledom na našu telovežbenu praksu.

Smisao sokolske telovežbe moramo da tražimo tamo, gde se ona nalazi. A taj je smisao u osnovnoj telovežbi. Tada će se učvrstiti disciplina, povećaći se smisao za odgovornost i podigneće se nivo naših takmičara!

Dr. J. Šterc, Prag

Počeci sokolskog pokreta u Poljskoj

Pedesetgodišnjica Sokola u Poznanju

Ove godine slavi Soko u Poznanju pedesetgodišnjicu svog opstanka. Svakako je ovo časna godišnjica, koja ujedno znači težak i odgovoran rad pun borbi, ali i lepih uspeha za poljsku nacionalnu stvar. Prvi interes za Sokolstvo pobudili su među poznanjskim Poljacima godine 1867 braća Sokoli iz Lavova, koji su 1867 godine, oduševljeni uspesima praških Sokola bili osnovali jedno od prvih poljskih sokolskih društava. Poljski Poznanj s velikim je oduševljenjem dočekao lavovske Sokole, koji su mu došli u posetu pod vodstvom poznatog poljskog književnika i žurnaliste Jana Dobržanskog i popularnog pesnika Adama Asnika. U Poznanju je bio izabran naročiti odbor za doček sokolske braće iz Lavova. U tom su odboru bili najistaknutiji vode poznanjskih Poljaka: filozof Karel Lilebt, narodni poslanik Ladislav Njegolevski, Kazimir Kantak, poznati nacionali borac i pučki pisac Ignacije Daňelski i mnogi drugi.

Ali posejano sokolsko zrno nije moglo iz raznih razloga odmah da prokljija. Godine 1870 došlo je do prusko-francuskog rata, koji je završen slovom Francuske 1871; tada je započelo i osnivanje velikog nemackog carstva, što je ujedno značilo pojačanje nemackog pritiska na Poljake, koji su moralni sve svoje snage koncentrirati na parirjanje nemackog nacionalnog i političkog nadiranja. Poljake u nemackom carstvu, to je naročito potaklo na pojačanje rad u fizičkom vaspitanju naroda, nastojeći da tiam vaspitanjem stvore poljski narod jakim, ponosnim i otpornim, jer samo tako prerođeni narod može da primi na sebe borbu za slobodu. I tako je osnovano u tim krajevinama prvo sokolsko gnezdo godine 1884 u Inowrocławiu, a dve godine docnije osnovan je Soko u Poznanju. Naskoro su se i drugi krajevi ugledali u Poznanju, tako da je već 1893 bio osnovan Savez Sokolstva Velikopoljske, a dve godine kasnije Savez poljskog Sokolstva u Nemačkoj sa sedištem u Poznanju.

Od samog početka poljskog Sokolstva u Nemačkoj imalo je da se bori sa stotinu zapreka, stalno šikanirano, progonjeno i sputavano u svom radu. Tako su n. pr. policija i upravne vlasti zabranile nošenje sokolske odore, zabranile su sokolske povorkе i t. d. Pruske vlasti smatrali su Soko čisto političkim udruženjem, a nikako telovežbenim. Baš zbog toga je zaključio Savez poljskog Sokolstva u Poznanju 1905 godine, da Sokolstvo treba da radi i na širenju narodne prosvete. Ovaj zaključak bio je od vrlo velikog značenja za poljsku stvar, jer su malo zatim počele da niču nove jedinice u velikom broju i to ne samo u poznanjskoj pro-

vinciji, nego i u zapadnoj Pruskoj te u Gornjoj Sleskoj. Ovo je dalo povod za još veće proganjivanje Poljaka i poljskog Sokolstva od strane pruskih vlasti.

Godine 1912 organizovao je poznanjski Soko prednjački tečaj za skunting.

Kada je godine 1913 organizovana proslava 50-godišnjice poljskog ustanka, bili su poznanjski Sokoli duševni vode svih priprema za ove proslave. Tom su prilikom pruske vlasti naročito oštros nastupile protiv Sokola, koji je podneo protiv odredaba vlasti žalbu čak na najviši upravni sud u Berlinu. Kada je taj sud tražio informacije od lokalnih vlasti u Poznanju primio je odgovor, koji je najbolji dokumenat i dokaz nacionalnog sokolskog rada u Poznanju. U ovom dokumentu kaže se: »da su Sokoli najveći buntovnici i neprijetelji pruske države, koji to svoje gledište uvek i svugde neustrašivo manifestuju.« Iste godine predreduje Savez poljskog Sokolstva u Nemačkoj, u okolini Poznanja u selu Urbanovo, svoj veliki slet, na kojem je vežbalo oko 1500 Sokola i 250 Sokolica, što je za ondašnje prilike bio ogroman broj. Rad poljskog Sokolstva u Nemačkoj ebustavljen je kada je buknuo svetski rat, ali odmah iz revolucije u Nemačkoj počinje novi sokolski život i poljski su Sokoli najduševljeniji radnici i borce za samostalan i ujedinjen veliku Poljsku. Još pre svršetka rata, u avgustu 1918, predreduje poljski Sokoli slet II okružja u Poznanju, i u prisustvu pruske policije peva se revolucionarna pesma pesnikinje Konopnickie »Četa«. U septembru izdaje vodstvo poljskog Sokolstva poverljiva uputstva, kako treba članstvo da se vežba u rukovanju s oružjem; izdata je i parola, da treba u sve javne ustanove ugorati poljska poverljiva lica. Dne 27 decembra 1918 bio je opšti poljski ustanak u Velikoj Poljskoj, koji su u glavnom organizovali poljski Sokoli, iz čijih je redova pala i prva žrtva u tim borbama za oslobođenje i ujedinjenje svih Poljaka — brat Franjo Ratajček, čije ime nosi danas jedna od najlepših ulica u centru Poznanja.

Već sam iz ovoga, što smo naveli u ovom kratkom članku, može se videti veliko značenje poznanjskog Sokola na poljskom nacionalnom polju. Poznanjski Soko ostao je i u slobodnoj otadžbini veran svojoj tradiciji; on se i danas ubraja među najsnajnije propagatore slovenskog sokolskog bratstva u Poljskoj.

Poznanjskom Sokolu čestita ovaj časni jubilej i jugoslovensko Sokolstvo.

Soko je suviše svestan i zna, na kojog je strani.

U vremenu neznanog junaka Soko sebi bez grijatosti nameću zadaću, da obrazujući svoje redove — čuva što je dobro i teži za boljim.

Naš narod sa svim svojim gresima i vrlinama, porazima i pobedama boga je njiva, koju treba čistiti i ploditi.

Seljak stari istrošeni plug zamjenjuje novim, naučnik teži da postane slobodan obrtnik, trgovac hoće da se pođigne, dete želi da što pre odraste, seme raste do ploda, kaplja do mora.

Sve teži za napredovanjem, a najpre oni, koji rade.

Kako da za tim napredovanjem ne teži jedan narod? Zar bi se oslobođila Srbija, da to Srbi nisu hteli! Zar bi se oslobođio i ujedinio cee jedan narod, da to nije htelo? Zar može Srpsko Hrvatsko, Slovenstvo kamo skrenuti ili gde zaostati pred Jugoslovenstvom?

Ono je naša nauka, ono je naša etika i snaga i potreba.

Cela je priroda u borbi, a naša je istorija najljubica borba.

I Jugoslovenstvo može da pobedi samo borbom. Najpre čišćom borbom: sa sobom. Onda borbom oko sebe. Bora ova je zdrava, jer teži za ozdravljenjem, harmonijom i savršenstvom.

Jugoslovenstvo nije reč i nije utvara.

Pokolenja su sanjala o njemu, druga su verovala u njega. Onda pred nama su se borili za njega. Mi ga provodimo na svim linijama i u širini i u visinu i rukom i mozgom i srcem.

Sve što se preči pred Jugoslovenstvom, male je snage. Ta moć Jugoslovenstva nije samo u vremenu i nije samo u broju, ona je pre svega u duhu.

Otač sveta nas je ovamo doveo i sinovi su prošli svoju Golgotu, a duh sveti nas vezuje i prepriča. Duh Jugoslovenstva sišao je najpre nad apostole, a među njima prvi i najjači jest vladika Štrosmajer.

A mi vernici smo vojska, čije su legije namnožili vojnici rukom seljaka i kralja, staraca i dece, sirotinje i bogatšća, a čija je duša mlada i bogata, snažna i jedna.

Uz naš krstaš barjak, raširenih kriju predvodi Soko, koji je bio ponos svih prvih junaka naših, ptica dana i svetla. Njegov je let simeon i ravan, njegova je brzina nedostizna, jer Soko ima neuporediva krila.

On ne drema u tamnijim zakucima i ne odmara se u barama.

On je ptica visine, širine i čistine. U modrilu i širinama, gde nema niti ograda, niti straha, niti težine. On se prži na suncu, jer mu je bliži od pučevaca, noćobijda i vodozemaca. On gleda uvek napred. Soko je naš simbol — Jugoslovenstvo naš program! U znaku Sokola hoćemo da pobedimo. Soko ne miruje i mi ne mirujemo. Naša je sadašnjica u Jugoslovenstvu, naša sutrašnjica u Slovenstvu, a konačno smirenje u čovečanstvu, kada se na suncu snage, kreposti i sveta očistimo od greha slavosti, sumnje, laži i nedela.

Predi naši su kralj mučenik Petar Svačić, vitez pravde Kraljević Marko, Jugović — majka boli i ponosa, seljak-vojvoda Karadorde, Ded, Otac i Sin, i borac duha gladni student. Svetitelj naše prošlosti su sveti Sava i Grgur Ninski, pastir predvodnik vladika Štrosmajer. S njima mi ulazimo u sokolski život, život duha, istine i jedinstva!

Petar Lasta

Obnovite preplatu na sokolske listove!

Sokolska radio-predavanja

preko Radio-stanica Beograd — Zagreb — Ljubljana od 19 XI do 20 XII ove godine.

dne 26 XI predaje br. Gavro Mišović, Cetinje, o temi: »Ujedinjenje Crne Gore sa Srbijom ili značaj 26. novembra za Jugoslaviju«;

dne 3 XII predaje brat Timo Dimitrijević — Beograd — »Kralj Ujedinjenih Tvorac narodne pedagogije«;

dne 6 XII predaje br. dr. J. Pipenbauer, Ljubljana, o temi: »Grčka gimnastika i Sokolstvo«;

dne 10 XII predaje br. dr. Tihomir Protić, Beograd, o temi: »Propagandna nedelja sokolske štampe«;

dne 17 XII predaje br. Marijan Tratar, Novo Mesto, o temi: »Sokolska propaganda u sokolskom tisku« (iz Ljubljane);

dne 20 XII predaje br. Ante Mordrušan, Kraljevica: »O važnosti i širjenju sokolske štampe«.

IV takmičenja ČOS u vežbama na spravama i u prostim vežbama

U subotu 14. o. m. održana su u Tirševu domu u Pragu takmičenja ČOS u voljnim vežbama na spravama i u prostim vežbama. Nastupila su 52 takmičara, većinom iz praških društava, dok je 6 takmičara bilo iz Brna. Takmičare i suce pozdravio je voda takmičenja i načelnik ČOS brat dr. Miroslav Klinger. Odlična organizacija samog takmičenja kao i brzo sredivanje polučenih uspeha omogućili su, da je takmičenje bilo završeno za četiri časa. Takmičari su nastupili u vežbama na razboju i vratilu, na konju i krugovima.

Takmičenje je pokazalo, da je i među mladima dovoljno i ambicioznih takmičara, koji dode su i učinili i načinu.

Nastaje zima. Doba unutarnjeg sokolskog života. Doba, kada treba da oživi sokolana, da se uz sprave ojača telo, a uz rad prosvetnih odbora opterećenosti dati i međunarodne takmičenje. I ovog su put, što je i razumljivo, naročito istakla braća iz olimpijske vrste, od kojih prva mesta zauzimaju braća Hudec, Gajdoš i Kolinger.

Od međunarodnih vežbica nisu ovaj put nastupila braća Petrašek i Leffler. Najbolji rezultati na pojedinih spravama bili su ovi: brat Hudec dobio je na vratilu i razboju po 9.90 bodova od 10 postizivih, na krugovima i na konju po 9.80. Najbolji u preskoku preko konja uzduž bio je brat Pavelka, koji je na konju dobio 9.90 bodova. Sveukupni rezultat bio je: brat Hudec (Soko Prag-Vinograd) 58.35 bodova, brat Gajdoš (Brno I) 57.90 bodova, brat Kolinger (Prag - Karlin) 56.40 bodova, brat Tinjter 54, brat Pavelka 53.90 i brat Bor 53.11 bodova.

Naš pogled

Nastaje zima. Doba unutarnjeg sokolskog života. Doba, kada treba da oživi sokolana, da se uz sprave ojača telo, a uz rad prosvetnih odbora opterećenosti dati i međunarodne takmičenje. I ovog su put, što je i razumljivo,

Baš ovima pruža se u zimskim mesecima široko polje rada, jer njihova je zadaća moralno i duhovno unaprediti Sokola, a preko Sokola celog našeg naroda. Mi moramo medju nama izgraditi jednu duhovnu zajednicu, koju

Delo i kritika

Glavno je, da se vidi, kako čitava naša mašina funkcioniše, počam od onog najstnijeg pa do najvećeg kotača, naime počam od četa i društava, preko župa do Saveza. Ovo ne bi naglasili, da nemamo uverenja, da kod nas vladaju pojmovi, zbog kojih je već propala mnoga zdrava i napredna ideja. To su kritike, koje se kod nas naopako usmeravaju odozdo spram gore. A što je najgore pri oceni rada, bilo to sada ove ili one ustanove, često su kritičari padali u greške, da nisu potpuno odvajali ličnosti od same ideje, već su žrtvjujući ideju napadali ličnosti, koji istina upravljaju tim idejam, ali koji ni u kom slučaju ne mogu biti jedno i isto. To se naročito zamećuje po našim društvima.

A ova zaboravljuju da imaju dvo-vrstan zadatak, naime, da jačaju fizičku snagu svojih članova i da jačaju i sa prosvetne strane svoje pripadnike. Od primera, koji se u ovom pogledu bude dao članovima, u mnogom će zavisi i napredak naše sokolske ideje, za koju se zna da je od velike koristi našem narodu. Kad ovo imademo na umu onda u toliko pažljivije treba raditi u stvarima, koje mogu biti od šteće, ako se samo ne bude dovoljno pažnje poklonilo samoj ideji, koliko je to potrebno, već se bude pažnja skretala sa glavnog na sporedno.

Zbor društvenih delegatov Sokolske župe Ljubljana

Načrt Petrove sokolske petletke župe

V mali dvorani sokolskega Tabora se je vršila v nedeljo, 15. novembra ob 9. uri dopoldne važna seja zboru društvenih delegatov Sokolske župe Ljubljana, ki je bila razmeroma prav dobro obiskana, vendar smo na nji pogrešali še mnogo edinic, ki so s svojo odsotnostjo pokazale prav malo sokolske zavestnosti in discipline.

Zborovanje je otvoril župni starosta br. dr. Josip Pipenbacher, ki je po uvodnih formalnostih toplo pozdravil zbranci delegate, tisto pa v lepem govoru podal smernice dela sokolstva v sedanjih časih. Njegovo poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. Sledil je izredno zanimiv referat župnega podnačelnika br. Franja Lubeja, ki je v daljem in borbenem govoru očrtal položaj sokolstva na teritoriju naše župe. Poročilo je bilo soglasno in z odobravanjem sprejeto. Tudi dodatno poročilo župnega podnačelnika br. Jožeta Rusa je bilo sprejeto z velikim odobravanjem. Soglasno je bilo sklenjeno, da se bodo vsa vprašanja, tičoča se sokolske organizacije, skušala v vseh edinica uveljaviti. Župni gospodar br. Luce Straus je poročal o gospodarskem položaju župe in župnih edinic s posebnim ozirom na plaćevanje članarine in prispevkov, potem pa je podal poročilo o župnem vestniku »Sokol«, upravitelj vestnika br. Ivan Prosenec. Pozval je navzoče delegate, da poskrbe pri svojih edinicah in naročnikih za točno plaćevanje naročnine in propagirajo vestnik med sokolskim pripadništvtvom.

Z velikim zanimanjem je bil sprejet načrt »Petrose sokolske petletke župe Ljubljana«, ki ga je precital br. Franjo Lubej. Načrt je velikopotezen in ga skušalo sokolstvo naše župe u petih letih čim bolj uresničiti in uvez-

ljaviti. Načrt obsegata: 1. notranjo okrepitev: z ustanovitvijo župnega znanstvenega vzgojnega krožka, z ustanovitvijo župnega internata, z ustanovitvijo župnega zhora predavateljev za predavanje in debate, s popolnim in stalnim stikom župnimi poverjenikov z vsemi društvi, skrbeti za župni vestnik, z ustanovitvijo vaditeljskih zborov v vseh društvi in z očiščenjem sokolskih vrst. 2. prireditve: 1937 notranje čiščenje, 1938 župni zlet, župne tekme in udeležba na X. vsesokolskem izletu in na mednarodni televadni tekmici v Pragi, 1939 župni planinski tabor, 1940 župni zlet, 1941 vsesokolski zlet v Beogradu ob proglašitvi polnoletnosti Nj. Vel. kralja Petra II. 3. gospodarska osamosvojitev: z ureditvijo plaćevanja članarine in porezov, uvedbo zletnih fondov, s širokopotezno nabavo sokolskih krovjev, s sanacijo sokolskih domov, z ureditvijo letnih televadišč ter drugih telsnosportnih naprav v župi in društvi, z zagotovitvijo prostora za sokolski stadion in z ustanovitvijo sokolske zadruge. Ta načrt je zgrajen na podlagi savezne, državne in banovinske pomoći ter ustanovitve lastne sokolske zadruge. Poročevalc br. Lubej je k vsaki točki podal primeren komentar ter je bil načrt nato od delegatov soglasno sprejet in odobren.

K besedi se je oglasilo več bratov, ki so podali svoje misli k načrtu Petrose sokolske petletke, nakar je starosta zahvalio delegatom in poročevalcem zaključil ob 13. uri sokolsko zborovanje. Iskreno želimo, da bi sokolska župa Ljubljana v polni meri uresničila načrt Petrose sokolske petletke, ki ne bo v ponos samo lastni župi, marveč vsemu jugoslovanskemu sokolstvu. — Zdravo!

biti opršene, pod oribani i opran ili namazan uljem, odnosno voskom.

Pitanje čistoće u vežbaonicama tim je važnije, kada znademo, da se u nima često puta, dapače prečesto, održavaju razne zabave i druge pričetbe, kojima ne sudeluju samo zdravi i higijenski odgojeni ljudi. Unatoč napisima »Ne pljujaj na pod!«, unatoč pljuvačnicama, koje moraju biti u vežbaonici, a naročito u takovim zgodama, u obilnom broju, pod je zaprljan i poplavljana, pa ga treba pie ponovne porabe u vežbačke svrhe, ne samo te-

meljito očistiti, nego i pravilno oribati, a po potrebi i raskužiti.

Pitanje je dakle, kako se vežbaonice pravilno čiste?

Kako se u pljuvački često puta nalaže bacili tuberkuloze, to traži oprezost, da se poplavljana ili jača zaprljana mesta polju još pre nego se započne metenjem smeća, sa 5% rastopinom kresola (sanitola, lizola, ili ugodno mirisavog sanoformu, lysoformu). Ova se rastopina dobije ako u litar vode saspemo 4 žlice raskužila.

Nakon toga se prostorije pometu i to kod otvorenih prozora, ali nikada na suho. Dapače niti na taj način, da se pod poškropi, jer se time prašina i blato samo prilepi za daske, već treba pod dobro posipati vlažnom pilotinom, a gde su parketi treba mesti samo četkom i to polagano i oprezno!

Nakon toga imade se prašina sa policia, sprava, ormara i svih predmeta, obrisati vlažnom, ali ne mokrom kromom.

Tek tada se prelazi na pranje poda. Najpre se oribaju i ostružu naročito uprljana i poplavljana mesta, koja su već pre bila polivena raskužnom rastopinom. Kad je to dovršeno, tad se opere i oriba čitav pod. Kod tega posla treba vodu često puta izmeniti. Dobro je, da se vodi dodaje sode. Opran i oriban pod treba da je beo.

Preporuča se, da se tako oribani i oprani pod, naročito posle zabava, još povrh svega obriše gore navedenom raskužnom rastopinom, odnosno da se prevuče kromom namočenom u ovu rastopinu.

Kad je sve tako oribano i oprano; raskuženo i osušeno, tada se pod još impregnira uljem protiv prašine ili vokom:

Tada se još, najbolje kromom ovlaženom u rastopini, obrišu sprave, a sama vežbaonica debro prozrači.

I tako je vežbaonica opet spremna za redovitu televetu!

Kod periodičnog temeljite čiščenja, koje se imade obaviti redovito svaki tedan, neka se uvek postupa na ovaj način, kako smo gore naveli.

Dnevno čiščenje imade svratiti pažnju na to, da se ne diže prašina, da ju se odstranjuje, kako bi se isključila svaka mogućnost, da se u prašini razvija kužne kljice, a pre svega tuberkulozne. Zato se i sada imade poplavljavo mesto raskužiti i odmah oprati.

Još je pitanje šta se imade učiniti s pilotinom i krpama, koje smo upotrebili za čiščenje? Pilotina se baca na gnojiste, no najbolje u peć. Krpe se imadu raskužiti i skuhavanjem ili da se namoče u raskužnu rastopinu, jer inače preti opasnost, da raznesu bolesti.

Dr. J. Tičar, Ljubljana.

Zbor župskih načelnika i načelnica

Dne 12 i dne 13 decembra o. g. održaće se u prostorijama Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u Beogradu zbor župskih načelnika i načelnica.

Medunarodna škola za smučarske skokove u Planici

Svim bratskim župama, društvinama i četama!

Udruženje smučara Planica daje Savezu SKJ na raspoloženje nekoliko mesta u svojoj školi za smučarske skokove. Braća koja žele da se usavrše u skokovima i imaju za to vremena i sredstava neka se prijave kod svojih jedinica.

Bratske jedinice neka putem načelništava župa prijave do 1 XII o. g. kandidate načelništva Saveza, kako bismo mogli pravovremeno da im osiguramo mesta, jer škola treba da počne 15 XII 1936 godine.

Načelništvo.

Iz Sokolske župe Celje

Propagandni tened za sokolski tisk

V času od 13. do 20. decembra t. l. se bo vršil propagandni tened za sokolski tisk. Nanj so bile bratske edinice opozorjene že pred tedni in se so na tiskovni tened nekatere edinice že tudi pripravile. V naši župi je vse premašilo naročnikov na »Sokolski glasnik«, saj imamo celo edinice, v katere prihaja le po en izvod. Prihodnji mesec se moramo potruditi, da bo narašlo število privatnih naročnikov. Nalečimo celo na vodilne društvene funkcionarje, ki nimajo niti enega sokolskega časopisa. Malomarnost, ki se prihodnje leto ne sme ponoviti. Naše strokovno glasilo »Soko«, ki nudi prednaštvu prepotrebno strokovno snov, mora dobiti med moškim in ženskim prednaštvom podvojeno število

naročnikov. Naraščajniki in naraščajnice bodo brez dvoma razvili najširšo agitacijo med seboj, da se število naročnikov na »Sokoliča« v naši župi pospe na častno mesto. Roditelji bodo skrbeli, da dobi deca »Naša radost«, nakar bodo roditelje opozorili bratje prednjaki in sestre prednaščice. Savezni prosvetni odbor izdaja »Sokolsko prosvoeto«, revijo, ki je na odlični stopnji in se z njim lahko po pravici ponosamo. Uverjeni smo, da bodo z novim letom ne le vse edinice naročene na »Sokolsko prosvoeto«, temveč tudi sleherni društveni in četni prosvetar, v kolikor že niso vsi ti dosedaj naročeni nanjo. Župa izdaja skupno s sokolsko župo Kranj »Vestnik sokolskih žup Celje in Kranj«. Bratje in sestre, po vodjite z novim letom število naročnikov na župno glasilo. Bratje knjižničarji in sestre knjižničarke bodo gojivo v propagandnem tednu za sokolski tisk pregledali knjižnice, ali je ne bi bilo treba še izpopolniti. V kolikor gre za sokolsko časopisje, ne bodo dočustili, da bi bile knjižnice brez njih, temveč bodo pri upravnih sejih izpolnile, da se najvažnejši časopisi naročijo za potrebe knjižnice v več izvodih. Kjerkoli bodo dopuščala finančna sredstva, bodo knjižničarji in knjižničarke zahtevali, da se za knjižnico naročijo tudi glasila ostalih žup, da bo knjižnica popolna in mogla nuditi prednjikom društva vso sokolsko literaturo. Obenem z sokolskim časopisjem se bodo naročila tudi izdanja »Jugoslovenske sokolske matice«.

Pravilnik za javne nastope

Župno načelništvo izdeluje pravilnik za javne nastope. V ta namen je

poslalo vsem društvenim načelništvtvom prepisa takih pravilnikov br. sokolskih žup Kranj in Maribor, da ju proučijo. V zadnji seji ŽTO se je vršila daljša debata zlasti glede društvenih javnih nastopov. Ugotovilo se je, da predpis minimalnega števila telovadcev in telovadkav za poeldna društva pri javnih nastopih ni izvedljiv. Kakor poznamo prilike, bi bila mnoga društva primorana, da kršijo pravilnik. Osnutek pravilnika za javne nastope v sokolski župi Celje bo po nekaterih predhodnih poizvedbah ponovno predmet seje župnih strokovnih činiteljev.

Zupna okrožja

Na seji okrožnih načelnikov in načelnic je bilo društvo Kozje prideljeno sevnjškemu sokolskemu okrožju.

Pravilnik sokolskih okrožij se je glede okrožnih načelnih izpremenil v toliko, da odslej okrožna načelninstva ne imenuje župno načelništvo, temveč jih volijo, odnosno predlagajo društveni načelniki in načelnice. Predlog mora odobriti župno načelništvo.

Tečaji

Meseca decembra se bo vršil v Čelu 14 dnevnih župnih prednških tečaj za članice, meseca januarja 1937 enak tečaj za člane. Meseca januarja in februarja prihodnjega leta so predvideni razni tečaji po okrožjih.

Župno načelništvo se je zavzel za ustanavljanje mladinskih prednaščih zborov. Imajo jih že bratska društva Celje, Laško, Trbovlje in Zagorje ob Savi, ki imajo tudi svoje pravilnike za te zbere.

Uspela akademija Sokola Zagreb II

Sokolsko društvo Zagreb II održalo je u suboto 7. o. m. u svojim društvenim prostorijama svoju godišnjo akademijo koja je uspela u svakom pogledu. Gimnastička dvorana I. Realne gimnazije bila je posebno aranžirana za ovu priredbu. Na posebno konstruiranom podiju uz rasvetu reflektora odvijao se redosled tačaka točno po programu.

Priredba je otpočela svečanim pozdravom državnog zastavu uz sviranje »Sokolskog pozdrava« in državne himne, koje je izvela društvena glazba. Zatim je starčina društva br. dr. Oton Gavrančič pozdravio sve prisutne, a naročito vse prednaščice vojnih i civilnih vlasti. Nakon toga otpočeo je prvi deo programa, kakor sledi:

1) Preste vežbe ženske dece uz pozdravom državnog zastavu uz sviranje »Sokolskog pozdrava« in državne himne, koje je izvela društvena glazba. Zatim je starčina društva br. dr. Oton Gavrančič pozdravio sve prisutne, a naročito vse prednaščice potpuno zadovoljive.

2) Vežbe na gredi, uz glazbo Matjovec izveo je ženski naraštaj skladno i sa sigurnošču, koja se retko opaža pri izvedbi vežbi na ovoj cestljivoj spravi. Vežbe je sastavila i uvežbala iskusna prednaščica s. Durda Brozović. Sastav dokazuje poznavanje ženske televete.

3) Skupine uz glazbo br. ing. Stjepana Hana izvedene po muškom naučničkom naraštaju sastavljene po bratu Ivici Rutaru pružile su naglim i veštim izmenama i lepim slikama dokaz sve-stranosti rada. Izvedene su s mnogo volja i poletja i ostavljaju ugodan utisak.

4) »Osmica« gimnastički sastav s. Zore Kozjak uz glazbo br. ing. Stjepana Hana. Sastav izveden u četiri dela pokazao je tipične vežbe za žene. Prvi deo odlično izveden prikazao je t. zv. vežbe ugrejanja, nakon čega dolazi vrlo dlobim prelazom drugi deo vežbe loptama. Također dobro izvedene. Nakon istog skladno vezan treći deo vežbe kratkim vijačama. Završni deo sastavlja vežbe umirivanja. Sastav svoj originalnošči ostavlja utisak načitog zadovoljstva.

5) Vežbe na doskočnem razboju uz dasku na pero izvedene po članovima bile su efektne i skladne. Prikazale su vežbe visa na ovoj spravi na kojoj se izvede redovito vežbe upora.

Time je prvi deo programa, koji odaje čisto gimnastički karakter, završen.

Sve točke izvedene su uz pratinju glasovira br. ing. Stjepana Hana i naraštajca br. Milčeka Horvata.

Za vreme edmora svirala je društvena glazba, pod vodstvom br. Kroupe. Drugi deo programa bio je od prve do poslednje točke u stilu ritmike. Kako je prvi deo bio potpuna harmonija gimnastike, tako je drugi pokazao da je zaista bilo poželeno da bude odelen od prvoga, jer je po svom tehničkem nivoju bio mnogo jači

Iz Saveza SKJ**Osvećivanje sokolskih domova i zastava**

Svima bratskim župama!

Savezna uprava primila je od bratske Sokolske župe Sarajevo dopis ove sadržine:

»Na sednici uprave župe od 24. oktobra o. g. pored ostalog pokrenuto je i pitanje osvećivanja sokolskih domova i zastava, pa je tom prilikom konstatovano da neke sokolske jedinice obavljaju otvorenja svojih domova i razvijanja zastava bez verskih obreda, druge opet osvećuju domove i zastave s verskim obredima i uz učeće sveštenih lica svih vera u njihovom mestu. Ovo nejednako postupanje dolazi otuda, što bratski Savez nije nigde prošao način na koji se imaju naši domovi osvećivati i zastave razvijati.

Stoga je ova župa mišljenja, da bi bilo potrebno da se br. Savezna uprava ovim pitanjem pozabavi i da u najsorije vreme izradi i svim jedinicama do stavi poseban pravilnik o razvijanju sokolskih zastava i osvećivanju sokolskih domova.

Pre toga bilo bi potrebno da bratski Savez po ovome pitanju konsultuje i sve br. župe i tek onda, na temelju dobivenih odgovora, da izradi pomenuti pravilnik.«

Savezna uprava moli sve br. župe da joj, na osnovu stečenog iskustva, dadu svoje mišljenje i predlog po mogućnosti u što kraćem vremenu.

Zdravo!

Beograd, dne 16 novembra 1936. g.

SAVEZ SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Zam. starešine:

D. Paunković, s. r.

Sekretar:

Dr. M. Arsenijević, s. r.

Telovadna akademija na Taboru v Ljubljani

Telovadna akademija Sokola I dne 14. t. m. ni bila le običajen prikaz najbolj kvalitetnih sadov telesne vzgoje v Sokolu, pač pa je po celotnem videzu in skladnosti izvajanj pokazala živo slike plodnega, pozitivnega dela v sokolski telovadnici. Spored je bil pestro in zanimivo izbran in je obsegal skupno 15 točk.

Akademija, ki je trajala dobro poldrugo uro in je bila lepo obiskana, je uspela z močnim poudarkom, da se mladina v sokolski telovadnici najprimernejše vzbujajo v dobre člane družbe, ki bo moral, kadarkoli bo domovini treba zdravili sil, v sokolske vrste ponje. Društveni orkester je zaigral za uvod in konec koračnico in sokolski himni »Pesem sokolskih legi« in »Hej Slovanji«, ki so ju vsi navzoči spremljali s petjem; prvo je še posebe pelo vse telovadeče članstvo z naraščajem vred, ki se je ob začetku zbral na odru, okrašenem z zelenjem in zastavami.

Člani so nastopili s petorico v uvođu in šestorico ob zaključku. Obe točki sta bili vestno pripravljeni, vendar je druga žela lepši uspeh, ker je bilo izvajanje bolj brezhibno in je tudi bila izredno težka. Obe sestavi sta enako še z nekaterimi drugimi, novimi sestavami pokazali zdravo stremljenje sokolskih vzgojnikov, da gredo le naprej in vedno kviku. »Rajanje« ženskega naraščaja in nastop s kolebničami sta bila enako primerna okviru zrele akademije. Na visoki gredi pa so se naraščajnice odrezale kar odlično s težkimi, a z gotovostjo izvajanimi sestavami celo iz olimpijskih tekmovalnih vaj. Članice so s svojimi raznoterstimi, z odlično sestavo, izbiro ter izvedbo naravnost presenetile ter močno nadkrilile osmorico, ki je nastopila sicer lepo v vkljub manj primerni opremi učinkovito. Orodna telovadba članskih vrst na drogu in bradljiv je pokazala, da Tabor ustvarja novo vrsto vrhunskih telovadcev, kjer so mlajšim močem v živo vzpodbudo nekateri starejši telovadeči. Človek bi mu prisodil 25 let, jih ima pa nad 40! Ti posamezniki morajo s svojo nepojenljivo vztrajnostjo in telesno dovršenostjo služiti za primer in vzor sokolske vzgoje. Simbolična točka moškega naraščaja »Olimpije« je po zunanjim učin-

ku in z nadvise skladnim izvajanjem izredno ugajala. Vse točke so sestavili in pripravili člani in članice društvenega voditeljskega zbora.

Prirediti je prisostvovalo poleg domačega članstva in uprave še članstvo vseh ljubljanskih sokolskih društev. Med odličniki je bil navzočen tudi novi divizionar general Tonić z brigadirjem Dokicem in Popadićem, dalej konzul ČSR inž. Minovsky in francoski konzul Remerand. — Dvorana je bila polna.

Naši pokojnici**† Brat prof. Vilko Benić**

Nakon duge i teške bolesti odelio se od nas za uvek naš brat Vilko Benić, profesor realne gimnazije u Senju.

Što je on značio kao prvorazredni profesor, čovek plemenita srca, nacionalista i Soko za ovaj grad, svedoči nam njegov pokop. U tužnu povorku svrstan je čitav Senj: mlado, staro, bogato i siromašno, bez razlike na političko gledanje. Tu su bila zastupana sva društva i korporacije na čelu s čitavom gimnazijom i profesorskim zborom.

Mnogo oko se zasuzilo za pokojnikom, koji je kao senjanin bio mnogo voljen od svakoga.

Mnoštvo venaca, koji su u povoreci nošeni, potvrđilo je onu ljubav, koju je građanstvo gajilo prema pokojniku.

Posebno naše Sokolsko društvo otpratio je pokojnika, kao svog člana i prokušanog i napačenog nacionalistu. Na čelu je nošen venac s državnim trobojkom s natpisom: »Bratu Vilku — Sokolsko društvo«, iz kojeg se stvrtao lep broj sviju pripadnika našeg društva.

Nad otvorenim grobom oprostio se od pokojnika vrlo dirljivim govorom u ime uprave gimnazije profesor Viktor Rivoški, u ime profesorskog zabora profesor Peić, u ime daka jedan dak, a u ime Sokolskog društva tajnik brat Vladimir Vahtarić.

Tim govorima sve je rečeno, što je pokojnik bio i što se je njime izgubilo.

Neka je večna slava bratu Vilku Beniću!

KRONIKA**Ponovno odkrivanje Nikole Tesle,**

Osmadesetgodišnjica velikog načelnika i našeg zemljaka Nikole Tesle bila je proslavljena u čitavom svetu na razne načine; jubilarac je dobio mnogo priznanja u raznim oblicima. Ovih dana zaključio je senat praške tehničke visoke škole, da podeli našem velikom zemljaku počasni doktorat zbog njegovih velikih zasluga u tehnici. Ovaj zaključak potvrđilo je več i češkoslovačko ministarstvo prosvete, pa će se još tokom ove godine izvršiti svečana promocija zaslужnog naučnika.

Izložba umetnična u staroj zgradi narodne skupštine.

U Beogradu, u dvorani dosadašnje Narodne skupštine, priredena je pre nekoliko dana izložba umetničkih radova, koji su prikazani na natečaju za novu skupštinsku zgradu. Kritika se o izloženim delima nije izjavila najpotpunije i konstatovala je, da uspeh nije bio baš velik. Tome je, kako kritika kaže, glavni uzrok, što su u natečaju bili postavljeni prekratki rokovni, a i nagrade su bile veoma niske. Sama priredba izložbe stajala je mnogo truda i žrtava, ali je, načalost, baš iz navedenih razloga uspeh bio malo povoljan.

40-godišnjica hrvatskog pjev. društva »Tomislav« u Žemunu.

U nedelju dne 15. o. m. proslavilo je Hrvatsko pjevačko društvo »Tomislav« u Žemunu sa svečanim koncertom u velikoj sali Narodnog doma Kralja Aleksandra 40-godišnjicu svog kulturnog i nacionalnog rada. Ovo društvo osnovano je 1896 god. kao hrvatsko pjevačko društvo »Odjek«; 1925 nakon fuzije sa zanatlijskim pevačkim društvom »Rodoljub« prekrstilo se u »Tomislav«. Proslava je veoma lepo uspela i bila je na odličnoj umetničkoj visini. Na proslavi su saradivali orkestar i solisti Narodnog pozorišta iz

Beograda, a svečani govor, u kojem je prikazao i istoriju društva, održao je sadašnji predsednik dr. Josip Gunčević.

† General Prino

Pred nekoliko dana umro je u Francuskoj divizijski general u penziji g. Prino, koji je bio komandant XVII francuske kolonijalne divizije na solunskom frontu. Ovaj veliki i iskreni priatelj našeg naroda, bio je idealni vojnik; skroman, požrtvovan, istrajan i pravi junak. Zbog svojih vanrednih sposobnosti i odlučnosti bio je brzo unapreden u čin pukovnika i to zbog priznanja njegovog junaštva u kolonijalnim borbama. Za vreme svetskog rata istakao se u borbama u Šampanji, te je krajem godine 1917 stigao kao komandant XVII kolonijalne divizije na solunski front, da sa svojim velikim sposobnostima i iskustvom saraduje na pripremama za veliku ofenzivu saveznika, koja je potpuno uspela i koja je u istoriji poznata pod nazivom probor solunskog fronta. Upoznavši se dobro s našim oficirima i vojnicima iskreno je zavolio naš narod i bio mu je prijatelj sve do svoje prerane smrti. Umro je u svojoj 63 godini.

Razne kulturne vesti

U Budimšu krajem oktobra održana je glavna skupština Matice lužičke spojena sa proslavom 80-godišnjice otvorenja lužičko-srpskog muzeja u Budimšu, koji su osnovali lužički rođoljubi uz pomoć čitavog naroda. Od ondašnjih voda tog najmanj slovenskog naroda, koji su stekli narocene zasluge za osnivanje tog muzeja, valja spomenuti Hornjika, Jenča, Imša i Vjela. Na skupštini je održao govor o tom muzeju i njegovom istoriji kustos tog muzeja učitelj Meškanc.

U Pršerovu umrla je 10. o. m. poznata češka pisateljica Amalija Vrbova, koja je pisala svoja dela pod pseudonimom Juraj Šumin. Pokojnica je bila rodom iz selca Uhržičice u Moravskoj. Prve svoje radevine počela je objavljivati 1895. Za svoje zasluge izabrana je 1925 za pravog člana češke kraljevske akademije nauka i umetnosti u Pragu.

U Poznanju umro je ovih dana poznati poljski novinar i urednik »Kurjera Poznanjskog« Bogdan Jarohovski, veliki Sloven i naročiti prijatelj našega naroda. Pokojnik, kao iskreni demokrat i slovenofil, radio je i aktivno na slovenskoj orientaciji poljske javnosti, bio je u Poznanju predsednik Poljsko-češkoslovenskog udruženja. — Umro je u 40 godini života.

Poznata i popularna opereta našeg talentovanog komponiste Iva Tišardovića »Mala Floramie«, koja je davana ne samo po svim pozornicama u našoj zemlji, nego s lepim uspesima i u inostranstvu, doživila je ovih dana u zagrebačkom kazalištu svoju stotu pretstavu.

**MALE VESTI
IZ NAŠIH JEDINICA**

DUBROVNIK. — Rapalski dan. U velikoj dvorani Sokolskog društva prireden je na dan 12. novembra t. g. komemorativni skup prigodom obletnice Rapala, kojem je prisustvovalo oko 500 građana i gradanča.

Lepu i efektну uvodnu reč održao je istarski emigrant gosp. Ciril Preljovec, tajnik društva »Istra« u Dubrovniku. Zatim je gosp. Curić, nastavnik Gradanske škole u Dubrovniku, procitao nekoliko zanimljivih crtica iz današnjeg života naše porobljene Istre. Priredba je završena sa pozorišnim igrokazom »Nada Istre« od Klonimira Šalka, koju je izvela pozorišna sekacija dubrovačkog Sokola. Cela priredba izazvala je buru oduševljenja a kod mnogih slušalaca mogle su se videti i suznički.

DUBROVNIK. — Proslava 18-godišnjice ulaska naše vojske u Dubrovnik. Na dan 13. novembra t. g. inicijativom svih dubrovačkih nacionalnih društava i ustanova proslavljena je na najvećem način 18-godišnjica oslobođenja Dubrovnika.

Za ovu priliku dubrovačka nacionalna društva, kao i Gradske poglavarnice i solisti Narodnog pozorišta iz

građanstvo. Sve javne i privatne zgrade, kao i sve trgovske radnje istakle su državne zastave. Ranim jutrom sa starih dubrovačkih zidina prangije su navestile početak velike narodne svečanosti te su sve gradske ulice ozivele u svečanom rasploženju. Kod Gundulićeva spomenika formirala se je velika i impozantna povorka sa sokolskom glazbom na čelu. U povorci je uzelo učešće preko 3000 građana, među kojima je zapažen velik broj omladinaca.

U predgradu kod spomenika Kralja Petra Oslobođioca, koji je bio sav u lovirkama, priredene su veličanstvene manifestacije Kralju i Otadžbini. Tom prigodom starešina Sokolskog društva brat Šutić održao je snažan govor u kojem je evocirao uspomenu na dolazak pobedonosne srpske vojske pod komandom Milana Vladanova Đorđevića, vojnika i diplomata, koji je donoseći slobodu Dubrovniku izgovorio ove znacajne reči: »...Evo nas vojnika Kralja Petra na vašem a sada i našem divnom moru. Sudbina Srba, Hrvata i Slovenaca definitivno je rešena. Sloboda našeg hrabrog naroda je ostvana!«

Govor brata starešine Šutića bio je pozdravljen frenetičkim, dugotrajnim aplauzom. Zatim je Sokolska glazba intonirala državnu himnu pa je povorka pošla do Komande mesta, gde je spontano i srađeno pozdravila komandanta generala gosp. Vukovića. Po tom je povorka, koja je praćena benjalskom vatrom i neprekidnim pučanjem prangija sa svih gradskih zidina, prosledila kroz špalir oduševljenog građanstva do Kraljevskog Dvora, gde su se manifestanti uz sviranje sokolske muzike razili u najvećem redu.

Ova proslava i narodna manifestacija ostavila je kod celokupnog dubrovačkog građanstva snažan i nezaboravan utisak. — R-r.

Minimalna sokolska knjižnica**A. Sokolske novine.**

»Sokolski glasnik«, zvaničan organ Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, izlazi jedinstveno.

»Sokol«, list sokolskog prednjaštva, izlazi mesečno.

»Sokolič«, list za sokolski naraštaj, mesečnik.

»Naša radost«, list za sokolsku decu, mesečnik.

»Župski vestnik« svoje župe, ako ga izdaje.

Oglasište u Sokolskom glasniku!

**Preporučamo
tvrtke, koje
oglašuju u
»Sokolskom
glasniku!«**

»Vestnik Sokolskih« sa prilozima »Cvičitel« i »Cvičitelka«, list COS i Saveza Slovenskog Sokolstva.

B. Knjige.

Dr. Bedeković: Neiscrpiva grada za pripravu prednjaka.

Dr. Pestotnik: Kako voditi sokolska društva.

Organizacija Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije 1930.

Dr. Sajovic: Miroslav Tyrš.

Dr. Mašek: Mala anatomija.

Dr. Košir: Človeško telo.

Dr. Vaniček: Predavanje.

K. Vaniček: Sokolsko evangelje.

K. Vaniček: Sokolska načela.

Dr. Pivko: Sokolstvo.